

Raad voor Cultuur

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
ontwerp-selectielijst archiefbescheiden
zorgdrager: minister van Defensie
beleidsterrein: *Rijkshuisvesting* over de periode vanaf 1945

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Mijnheer de Staatssecretaris,

Datum

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de minister van Defensie u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Rijkshuisvesting* over de periode vanaf 1945.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen aan.
2. De Raad heeft over deze ontwerp-lijst al eerder geadviseerd ten behoeve van de zorgdrager de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (arc-2000.1873/2, d.d. 8 februari 2001). Genoemd advies is ook van toepassing op het vaststellingsverzoek van de minister van Defensie.

Uw kenmerk
R&B/osta/2001/901
Uw brief van
21-09-2001
Ons kenmerk
arc-2002.3242/2

Het onderhavige advies besteedt slechts aandacht aan de procedurele en inhoudelijke aspecten van de vaststelling voor de minister van Defensie voor zover die afwijken van of aanvullend zijn op dit eerder gegeven advies. Deze aspecten worden in respectievelijk de paragrafen 3 en 4 uitgewerkt. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*
Bij uw adviesaanvraag was gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat het driehoeksoverleg was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft.

Het verslag van het driehoeksoverleg biedt voldoende inzicht in de tijdens dat overleg gebleken inhoudelijke knelpunten, het beraad daarover alsmede een motivering van de uiteindelijke voorstellen in dat verband.

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in een reactie.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp.

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-2002.3242/2

§4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van de handelingen op het beleidsterrein *Rijkshuisvesting* van de minister van Defensie en een commissie die onder zijn archiefwettelijke zorg valt. De ontwerp-lijst suggereert dat van deze commissie naam noch periode van werkzaamheid bekend is. Over de context waarin de commissie opereerde, vermeldt de lijst in het geheel niets. Hoewel de handeling op zich tamelijk onbeduidend is en ook de waardering geen aanleiding geeft tot zorg, wil de Raad naar aanleiding hiervan toch opmerken dat het niet wenselijk is dat een selectielijst waarderingen bevat van handelingen van actoren waarover niets bekend is. Zonder een minimum aan gegevens is het niet mogelijk handelingen naar behoren te waarderen binnen de zorgvuldigheidseisen die het Archiefbesluit stelt.

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode vanaf 1945. De Raad stelt vast dat het rapport institutioneel onderzoek dat aan de lijst ten grondslag ligt, de periode 1945-1994 beslaat. De ontwerp-lijst bevat in vergelijking met dit RIO een groot aantal aangepaste en een aantal nieuw geformuleerde handelingen. Of aan deze wijzigingen en aanvullingen aanvullend institutioneel onderzoek ten grondslag ligt, is op basis van de voorliggende stukken niet duidelijk. De Raad constateert dat noch de ontwerp-lijst, noch het verslag van het driehoeksoverleg inzicht geeft in de wijze van actualisatie en de resultaten daarvan. Onder verwijzing naar de PIVOT-methode zelf, die context-informatie beschouwt als noodzakelijk voor het kunnen bepalen van de hoofdlijnen van beleid en daarmee voor het nemen (en beoordelen) van verantwoorde selectiebeslissingen, spreekt de Raad zijn zorg uit over de wijze waarop voor deze selectielijst onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd.

Bijkomend probleem, dat aan het licht komt door de wijze waarop deze zorgdrager aan de slag is gegaan met een door een andere zorgdrager geproduceerde selectielijst, is, dat door het ontbreken van kaders voor onderhoud en aanpassing van

bestaande selectielijsten een warboel ontstaat van handelingen die wel en handelingen die niet of andersluidend of anders genummerd in het desbetreffende RIO voorkomen. Deze onduidelijkheden en de consequenties daarvan voor het selectie-instrumentarium t.b.v. overheidsarchieven baren de Raad ernstige zorgen. Hij adviseert u om, in samenspraak met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de bij PIVOT betrokken zorgdragers, tot heldere en werkbare afspraken te komen. De Raad is overigens voornemens een afzonderlijk advies te wijden aan zijn eigen ideeën over de wijze waarop het onderhoud en de kwaliteitsborging van het selectie-instrumentarium vorm moet krijgen.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2002.3242/2

De periodisering 'vanaf 1945' suggereert dat de lijst geldig, bruikbaar en dekkend is, ook naar de toekomst, terwijl dat geenszins zeker is voor de jaren vanaf 1994. Daarom adviseert de Raad u deze ontwerp-lijst niet vast te stellen voor een periode die de in het institutioneel onderzoek onderzochte periode overstijgt.

Tenslotte stelt de Raad vast dat in de ontwerp-lijst zelf wordt vermeld dat er delen van een bestaande vernietigingslijst kunnen worden ingetrokken als de ontwerp-lijst is vastgesteld. Het vaststellingsverzoek van de minister van Defensie maakt hier echter geen melding van. De Raad adviseert u in deze te handelen conform de aanwijzingen in de ontwerp-lijst en de verouderde vernietigingsgrondslagen ter gelegener tijd buiten toepassing te verklaren.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en -criteria

De Raad merkt op dat het specifieke criterium 11 zodanig geformuleerd is, dat de strekking ervan onduidelijk is. Hij adviseert u de formulering aan te passen.

De ontwerp-lijst vermeldt bij de beide hier toegepaste specifieke criteria dat de overwegingen die een rol spelen bij de toepassing ervan nader worden uitgewerkt in het driehoeksoverleg. De Raad stelt vast dat, zo dit al is gebeurd, het verslag van het driehoeksoverleg daarover geen informatie verschaft. Hij adviseert u om hierin alsnog te doen voorzien door het opnemen van een passage terzake in de definitieve selectielijst.

§4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de, in de concept-lijst genoemde handelingen conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. In algemene zin kan hij instemmen met de lijst; deze geeft hem slechts aanleiding tot de navolgende opmerkingen.

Formulering van de handelingen

De Raad maakt zich zorgen over de praktische hanteerbaarheid van de lijst als gevolg van het vrijwel stelselmatig ontbreken van een expliciete omschrijving van het object van de handeling. Het object kan slechts worden gevonden door het raadplegen van de tekst van de grondslag van de handeling. Als voorbeelden kunnen de handelingen 7, 14, 16-19, 24 en 59 dienen.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2002.3242/2

V-termijnen van handelingen op financieel gebied

De ontwerp-lijst gaat in veel gevallen uit van een termijn van 6 jaar voor stukken van financiële aard. Dat strookt niet met de lijn die is ingezet in de selectielijst op het terrein van de *Rijksbegroting* en is bovendien strijdig met de comptabiliteitswetgeving. De Raad adviseert u deze termijnen aan te passen aan de gangbare en juridisch correcte .

Handeling 24: het sluiten van huurkoop- of leasecontracten

Op het moment dat lease over gaat in koop is handeling 24 feitelijk niet meer aan de orde, maar treedt handeling 20 (*het verkrijgen van onroerende goederen of daarmee verbonden rechten*) in werking. Vanwege het verschil in belang en waardering tussen deze beide handelingen, acht de raad het van belang een opmerking en een verwijzing bij handeling 24 op te nemen.

Handeling 42: het (laten) uitvoeren van de plaatsing van technische installaties in gebouwen en het treffen van veiligheidsvoorzieningen in gebouwen en op terreinen

Uw standpunt zoals weergegeven in uw adviesaanvraag, dat gegevens over installaties die deel uitmaken van monumenten moeten worden uitgezonderd van vernietiging, is niet doorgevoerd in de voorliggende ontwerp-lijst.

Bijlage met beschrijving van activiteiten

De Raad merkt op, dat het opnemen van een van waarderingen voorziene activiteitenlijst een bewuste keuze impliceert voor het afwijken van de PIVOT-methode bij het waarderen van archiefbescheiden die zich niet goed lenen voor macro-selectie. De Raad juicht deze pragmatische aanpak toe.

*Activiteit 6: het (doen) opstellen en vaststellen van
infrastructurele ontwerpen*

Uw standpunt zoals weergegeven in uw adviesaanvraag, dat gegevens over installaties die deel uitmaken van monumenten moeten worden uitgezonderd van vernietiging, is niet doorgevoerd in de voorliggende ontwerp-lijst.

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1994, met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-2002.3242/2

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mw. drs. A.H. Netiv, lid van de Raad. Secretaris is drs. M.C. Windhorst

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris